

Milan Marcinek, Eva Keméniová

KELEMEN, M., BLAŽEK, V.: Obrana a krízový manažment vo verejnej správe I

Liptovský Mikuláš: Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši, 2011, 268 s. ISBN 978-80-8040-423-9.

Recenzovaná vysokoškolská učebnica „*Obrana a krízový manažment vo verejnej správe I*“, Liptovský Mikuláš: AOS M. R. Štefánika, 2011, 268 s. ISBN 978- 80-8040-423-9. autorov brig. gen. v. z. doc. Ing. Keleman Miroslav, PhD., a doc. Blažek Vladimír, CSc., je dielo súčasné a vhodne dopĺňujúce istú medzeru edukačných materiálov orientovaných na problematiku obrany štátu. V súčasnosti existuje relatívny dostatok literatúry zaoberajúci sa krízovým manažmentom najmä nevojenských ohrození, ale téma obrany štátu komplexne riešená nie je, a preto je uvedená publikácia aktuálna, hodnotná a potrebná. Recenzovaná vysokoškolská učebnica je zdrojom poznatkov v oblasti bezpečnosti a obrany regiónu, spoločnosti a chránených záujmov a hodnôt Slovenskej republiky ako členského štátu NATO a Európskej únie. Svojím špecificky zameraným obsahom poskytuje základné informácie a potrebné východiská pre štúdium častí predmetov v oblasti krízového manažmentu verejnej správy. Jej obsah a zameranie ju predurčuje stať sa základným materiálom v štúdiu zložitej problematiky krízového manažmentu vo verejnej správe nielen v podmienkach vysokoškolského štúdia na Akadémii PZ v Bratislave a Akadémii ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši, ale môže významne pomôcť aj pri štúdiu v širšom celoštátnom meradle vo vzdelávacích vysokoškolských ustanovizniach obdobného obsahového zamerania, najmä v štúdiu odborov vysokoškolského vzdelávania v podskupine odborov 8.3 bezpečnostné služby a 8.4 obrana a vojenstvo. Uvedené východiskové konštatovanie v našom recenznom hodnotení je v obdobnej obsahovej formulácii aj v posudkoch oficiálnych recenzentov, predstaviteľov vedeckej a odbornej komunity: brig. gen. v. z. prof. Ing. Rudolf Urban, CSc., Univerzita obrany Brno, ČR; prof. PhDr. Ján Buzalka, CSc., Akadémia Policajného zboru v Bratislave; prof. Ing. Vojtech Jurčák, CSc., Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši.

Učebnica je spracovaná prehľadne, jednotlivé kapitoly chronologicky na seba nadväzujú s dodržaním metodicko-didaktického postupu od všeobecnosti k vlastnej konkretizácii popisovaných skutočností. Obsahovo je učebnica rozdelená do nasledujúcich štyroch kapitol: 1. KRÍZOVÝ MANAŽMENT VO VEREJNEJ SPRÁVE V OBLASTI OBRANY; 2. SILY KRÍZOVÉHO MANAŽMENTU VO VEREJNEJ SPRÁVE PRI PLNENÍ ÚLOH OBRANY; 3. VYBRANÉ AKTIVITY ŠTÁTU A KRÍZOVÉHO MANAŽMENTU VO VEREJNEJ SPRÁVE PRI PLNENÍ ÚLOH OBRANY; 4. KOMPLEXNÁ PRÍPRAVA ŠTÁTU NA OBRANU A REALIZÁCIA PRÍPRAVY A PODPORY OBRANY KRÍZOVÝM MANAŽMENTOM VO VEREJNEJ SPRÁVE. Učebnica prezentuje poslanie, úlohy, sily a prostriedky krízového manažmentu vo verejnej správe na úseku obrany. Skúma zdroje vojenských a nevojenských hrozieb a ich monitoring v kontexte bezpečnostnej a obrannej stratégie Slovenska a približuje základné obsahové otázky bezpečnostnej a obrannej stratégie, ako aj obranu Slovenskej republiky v rámci bezpečnostného systému štátu. Analyzuje sily krízového manažmentu vo verejnej správe s dôrazom na Ozbrojené sily Slovenskej republiky, bezpečnostné zbory (Policajný zbor, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Vojenskú políciu), Integrovaný záchranný systém a civilnú ochranu. Približuje vybrané aktivity štátu – mobilizáciu ozbrojených síl, hospodársku mobilizáciu, obranu a ochranu kritickej infraštruktúry a význam zásob a ich logistiky v systéme obrany. Charakterizuje východiská realizácie prípravy a podpory obrany orgánmi krízového manažmentu s dôrazom na subjekty verejnej správy a ich manažérske činnosti v predmetnej oblasti. Jednotlivé

kapitoly a podkapitoly, ako aj riešené časti na seba obsahovo a logicky nadväzujú, problematiku postupne rozvíjajú a riešia.

Učebnica je obsahovo zameraná na riešenie špecifického obsahu vysokoškolskej prípravy časti bezpečnostnej komunity, a práve preto vo svojom obsahu venuje pozornosť aj definovaniu či spresneniu jednotlivých pojmov predmetnej problematiky, napríklad: bezpečnostná stratégia, obranná stratégia, obrana, bezpečnostný systém, systém obrany v rámci bezpečnostného systému štátu, civilná ochrana, zdroje hrozieb, monitoring zdrojov hrozieb, krízový manažment vo verejnej správe, krízový manažment vo verejnej správe na regionálnej úrovni, mobilizácia ozbrojených síl, mobilizačná spôsobilosť, hospodárska mobilizácia, pružnosť hospodárstva, životnosť hospodárstva, kritická infraštruktúra, zraniteľnosť kritickej infraštruktúry, štátne hmotné rezervy, mobilizačné rezervy, logistika, logistické zabezpečenie obrany, vojenská sila, vojensko-ekonomický potenciál, vojenský potenciál, duchovný potenciál, obranné plánovanie, civilné núdzové plánovanie, podpora obrany a pod. Prezentované vymedzenie jednotlivých pojmov zodpovedá súčasnému stavu poznania a má ambíciu prispieť k snahe odbornej a akademickej obce k ich postupnému kvalifikovanému spresneniu a vymedzeniu, ako aj primeranému využívaniu (napríklad v porovnaní s obsahom charakteristík v Terminologickom slovníku krízového manažmentu, ktorý sa stal využívanou a akceptovanou pomôckou veľkej časti odborníkov v predmetnej oblasti a pod.). V nadväznosti na pojmový aparát sú v učebnici zakomponované východiskové princípy (ako napríklad: princíp nedeliteľnosti bezpečnosti, princíp asymetrie bezpečnosti, princíp jednoty vonkajšej a vnútornej bezpečnosti, princíp rovnováhy síl a prostriedkov krízového manažmentu verejnej správy a potenciálu zdrojov ohrozenia v pásme akceptovateľného rizika, princíp prepojenia a vzájomnej podmienenosti materiálneho a duchovného potenciálu obrany) krízového manažmentu verejnej správy v oblasti obrany.

V učebnici sú v jednotlivých častiach vhodne zapracované schémy, ktoré majú ambíciu čitateľom priblížiť riešené vzájomné vzťahy, časové a príčinné súvislosti stavov, dejov a v zjednodušenej schematickej podobe vyjadriť ich podstatu. Zaradené schémy zároveň inšpirujú čitateľov k hlbšej myšlienkovvej činnosti a ďalšiemu štúdiu.

Predložená učebnica je autormi spracovaná tak, že študentovi umožňuje v úvode každej časti si ujasniť obsahové otázky a postupy ich riešenia. Na konci každej kapitoly a podkapitoly je formulovaný stručný záver, základné otázky a odporúčaná literatúra. Zaradenie východiskových literárnych zdrojov k riešenej problematike, ktoré sú uvedené na záver každej podkapitoly spoločne so zdrojmi v zozname literatúry uvedenej na konci učebnice, môže slúžiť aj ako rešerš analyzovaných otázok, ktoré sú vhodne predostreté a usmerňujú pozornosť čitateľa na ďalšie poznávanie predmetnej problematiky. Podľa názoru recenzentov uvedený prístup optimalizuje zvládnutie obsahových častí čitateľom.

Recenzenti zastávajú názor oponentov, že osvojenie si jej obsahu študentmi a odborníkmi je významným predpokladom získania širších a hlbších poznatkov o najdôležitejších otázkach bezpečnosti štátu a jej obrany, vhodným a potrebným vstupom do komplexného štúdia bezpečnostnej problematiky a bezpečnostnej legislatívy.

Vedecká hodnota učebnice je pozitívne umocnená prepojením učebnice s vedeckovýskumnou činnosťou na Akadémii PZ v Bratislave, ako aj na Akadémii ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši. Recenzenti kladne hodnotia, že výsledky bádateľskej práce tvorivých pracovníkov uvedených inštitúcií sú koncentrovane vyjadrené v učebnici a sú sprístupnené širokej odbornej verejnosti.

Recenzent považuje za nutné vyzdvihnúť, okrem uvedeného, aj nasledujúce skutočnosti:

- ide publikáciu vytvorenú odborníkmi dvoch štátnych škôl – Akadémie PZ v Bratislave a Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika – a je vecným vyjadrením spolupráce týchto vysokoškolských inštitúcií;

- prezentovaná vysokoškolská učebnica je spracovaná na aktuálnu spoločenskú objednávku a rieši významnú časť krízového manažmentu vo verejnej správe – obrany.

Sme toho názoru, že recenzovaná publikácia si nájde svojich čitateľov nielen medzi študentmi Akadémie PZ v Bratislave a Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši, ale aj medzi tými, ktorí aktívne pôsobia v praktickej alebo odbornej realizácii krízového manažmentu vo verejnej správe a riešia podstatu krízových javov a procesov.

*Ing. Milan Marcinek, Mgr. Eva Keméniová
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra verejnej správy a krízového manažmentu
Sklabinská 1, 835 17 Bratislava
e-mail: milan.marcinek@minv.sk
eva.kemenova@minv.sk*